

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

A Természettudományos Oktatásért
Szabó Szabolcs Emlékére Közhasznú Alapítvány
Charitable Foundation for Natural Sciences Education in Memoriam Szabó Szabolcs

Beszámoló az Alapítvány 2023. évi tevékenységéről

Az Alapítvány tevékenységei 2023-ban

Kémia Mobillabor

2023-ban tovább bővült a [Kémia Mobillabor](#), amely zászlóshajó programunk 2019 óta. Az év során az ország több pontján csatlakoztak újabb tanárok, akik saját régiójukban viszik el a kísérleti kémiaórákat sok olyan iskolába, ahol más alkalommal nemigen látnak ilyet a tanulók. Ezzel fő misszióinkat, az érdeklődés felkeltését, a természettudományos pályaaorientációt csakúgy igyekszünk megvalósítani, mint azt, hogy a fogadó iskolák, tanárok számára is jelzést adhassunk: nincsenek egyedül, nem végzik hiába munkájukat.

A 2023-as évben összesen 213 foglalkozást tartottunk, amelyek során több, mint 9000 – főképp hetedik és nyolcadikos osztályos – tanulót értünk el. A kezdeményezés 2019. őszi indulása óta eddig összesen 367 település 404 iskolájában 518 kísérletezős órát tartott jelenleg már 30 fős tanár csapatunk, és ezzel több, mint 18000 tanulót tudtunk [elérni](#).

A kezdeményezés széleskörű támogatói bázisra épül, elsősorban – de nem kizárólag – vegyipari, gyógyszeripari partnereink együttműködésével működtetjük. Örülünk annak is, hogy nő azon térségek száma, ahol helyi támogatók segítségével tudjuk bővíteni a Mobillabort. Van példa arra, hogy a vegyiparban működő vállalatokkal együttműködésben erősíthetjük a lokális, régiós szakmai utánpótlást, de immár visszatérően segítenek helyi, városi összefogások is.

Ovilabor-Sulilabor

Már korábban elkészült egy speciális, kicsiknek, óvodásoknak és alsó tagozatosoknak kidolgozott változata is a Kémia Mobillabor [kézikönyvnek](#). 2023 őszén erre alapozva el tudtunk indítani egy külön programot is, amely során 9 intézmény (óvoda, illetve általános iskolai alsó tagozat) összesen 18 csoportjába tudunk eljutni. Egyelőre kísérleti jelleggel, Fóton, Mogyoródon és Szadán, illetve Budapest XV. kerületében, 14 óvodai nagycsoportban és 4 elsős-másodikos osztályban mintegy 300 gyermek (200 óvodás és 100 iskolás) bevonásával zajlik a kezdeményezés. Eddig összesen 40 foglalkozást tartottunk, havonta kb. 15 alkalomra kerül sor, s így a tanév végére összesen 120 foglalkozással tervezünk. 30 pedagógus állandó, aktív résztvevője a foglalkozásoknak a fogadó intézményekben, akik ily módon merni és szeretni is fogják majd folytatni az újszerű megközelítést.

Tehetséggondozó mentorálás

2023-ban jött el az idő arra, hogy a Kémia Mobillabor programot elkezdjük kiegészíteni tehetséggondozó mentorálással. A Mobillabor fontos, egyszeri impulzust ad az érdeklődés felkeltésével, amelyre tanáraink tudnak építeni, amikor néha módjuk van vissza is látogatni egy-egy iskolába. A tartósabb hatás, pályaaorientáció és tehetséggondozás érdekében az idei évtől néhány tanárunk az ország egyes pontjain, a Mobillabor-bemutatók során kiválasztott tanulókkal igyekszik rendszeresebb mentorálást, szakköri foglalkozásokat is tartani. A későbbiekben, a tapasztalatok alapján ezt bővíteni, szélesíteni kívánjuk.

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

Richter TETT: Te és a természettudományok mese és novellairó pályázat

2023 tavaszán a Magyar Tudományos Akadémia Dísztermében tartott ünnepélyes díjátadóval zárult a második, a Richter Gedeon Nyrt. kezdeményezésére és támogatásával, Döbrentey Ildikó és Levente Péter fővédnöksége mellett, Alapítványunk szakmai együttműködésével kiírt [TETT: Te és a természettudományok – mesés történetek](#) mese- és novellairópályázat. 775 pályamű érkezett három korcsoportban, ahol a díjazottak, győztesek mellett még sokan bekerülhettek ezúttal is a történeteket tartalmazó [könyvbe](#). Júniusban került sor a szerzők részvételével, közreműködésével a könyv bemutatójára a Magyar Természettudományi Múzeumban. A könyvek a szerzőkön és mentoraikon túl azután még sok helyre (pl. iskolai könyvtárakba) is eljutottak.

2023 őszén zajlott le a harmadik Richter TETT-mesepályázat, amelyre 619 pályamű érkezett. A kiértékelés még zajlik, az előző évekhez hasonlóan, 2024 márciusában fog sor kerülni a díjátadó ünnepségre, majd a zsűri által a legjobbnak ítélt történetek könyves megjelentetésére.

Kémia tanári Hírlevél

2023 végén a [Kémia tanári Hírlevél](#) második teljes éve zárul, amelyhez az Egis Gyógyszergyár Zrt. nyújt támogatást. Az olvasók száma az idei évben is bővült, sok száz kémia tanár és más érdeklődő kéthetente kapja az aktualitásokat, szakmai érdekességeket, híreket és egyéb releváns tartalmakat tartalmazó hírlevelet, háromfős kémia tanári csapat szerkesztésében. A Hírlevél [közelíti](#) az 50. számot.

Szabó Szabolcs Természettudományos Vándorkupa

A [Szabó Szabolcs Természettudományos Vándorkupa](#) versenye 2023 tavaszán Pápara látogatott. 2022-ben a Pestszentimrei Ady Endre Általános Iskolában tarthattuk meg a Covid utáni első Vándorkupa versenyt, s itt a Pápai Észkerék Egyesület csapata győzött, vitte el a Vándorkupát és a rendezés jogát. Vendéglátónk a Pápai Református Kollégium Gimnáziuma volt 2023 márciusában, akikkel remek együttműködésben rendezhettük meg a versenyt. A szokásoknak megfelelően a szervező csapatban és zsűriben ezúttal is részt vettek az előző évi győztes csapat immár gimnazista, kilencedik osztályos tanulói, illetve fiatal, pályakezdő tanárkollégák is. A megvalósításhoz támogatást kaptunk Pápa város vállalkozóitól, intézményeitől is.

Ezúttal [14 csapat](#) vett részt, a hagyományoknak megfelelően elsősorban vidéki iskolák 7-8. osztályosaiból. A győztes ezúttal a Veszprémi Kossuth Lajos Általános Iskola csapata lett, akikhez ily módon visszatérünk 2024-ben, hiszen 2019-ben is a veszprémi Kossuth volt az első Vándorkupa rendezője. A csapat tagjai jól sikerült [tanulmányi kiránduláson](#) vettek részt a nyár végén, amelyet a verseny fődíjaként nyertek el.

Tanseged.hu

A [Tanseged.hu](#) Kémia és Fizika oldalainak fenntartása, karbantartása és bővítése folyamatosan zajlik, a Biológia oldal is frissül, bővül. A karbantartás és második körös fejlesztés folyamataira 2024-ben még több erőforrást fogunk fordítani.

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

Diákmentor program

Debrecenben 2022 őszén indítottuk el kísérleti jelleggel azt a [kezdeményezést](#), amelyben diákok segítik társaikat kémia tantárgyban. A Tóth Árpád Gimnáziumban, Hotziné Pócsi Anikó tanárnő és Mobillabor-tanár és Németh Liza Szófia önkéntesünk, 12. osztályos tanuló vezetésével iskolán *belül*, míg a Református Kollégium Dóczy Gimnázium esetében Bárány Zsolt Béla Mobillabor-tanár és alapítványi önkéntesünk vezetésével debreceni és Debrecen környéki iskolák *között* indult el az együttműködés. Számos mentorpár alakult ki, ahol nagyobbak a kisebbeket, tagozatosok a nem tagozatosokat, osztálytársak egymást is segítik dolgozatokra felkészülésben, házi feladatokban, érettségi-felvételi készüléskor, és általában is a tananyaggal haladás mindenféle kérdéseiben.

Beigazolódtott az a kezdeti várakozásunk, hogy a mentorált diákok számára nyilvánvaló pozitív hatáson túl a kezdeményezés a mentor fiatalokra is megerősítően és motiválóan hat. Ők is új helyzetbe kerülnek, amelyben próbálgathatják oroszlánkörmeiket és fejleszthetik képességeiket (tanítás, magyarázás, empátia). Beszámolójuk szerint saját tudásuk is megerősödik, hiszen társaik kérdéseire is tudniuk kell válaszolni. Egyes esetekben még a tanítási tevékenység fontossága is jobban előtérbe került saját további pályájukról történő gondolkodásuk során. Mivel a program egyik célja éppen ez, nagyon örülünk a visszajelzésnek.

2023 őszén workshopot tartottunk a Hősök Tere Alapítvány trénerével, Fejes-Martinez Krisztinával Debrecenben, amelyet a diákok (és tanáraik) nagyon élveztek, és aktívan vettek részt. Tervezzük a folytatást csakúgy, mint más térségek iskoláinak bevonását a kezdeményezésbe.

Mentorálás kémiatanároknak

A fiatal, pályakezdő vagy ahhoz közeli tanárok gyakran elveszve érezhetik magukat, mivel – a nagyobb iskolák esetét leszámítva – sokszor ők az egyetlen kémiatanár (vagy akár természettudomány szakos tanár), s így nemigen tudnak a tanáriban segítséget kérni, sem szaktárgyi, sem módszertani-pedagógiai dilemmáinkban. Ez a magányosság is egyik tényezője lehet annak, hogy az egyébként is igen kevés pályakezdő egy része is gyorsan kiég és elhagyja a tanári pályát.

Régi tervünk volt ezen segíteni, és tapasztalt mentorokat megkérni fiatal kollégák távsegítésére. 2023-ben erre alkalmunk nyílt az Egis Gyógyszergyár Zrt. támogatásával. Pályázatot írtunk ki kémiatanár [mentorok](#), majd [mentoráltak](#) jelentkezésére. Nagy számú kitűnő mentori pályázatot követően az érdeklődő mentoráltak száma nem érte el előzetes várakozásainkat, így annak paraméterein némileg [lazítottunk](#) is. Így végül hét mentorpár kezdte meg az év vége előtt az együttműködést ebben az első, kísérleti évben. Velük novemberben tartottuk a programindító megbeszélést, amelyet az Egis Tudományos és Technológiai Központ megtekintésével kombináltunk.

Az első visszajelzések alapján már látjuk, hogy a program valóban hasznos lehet majd, mentoráltak és mentorok számára is, a szakmai tapasztalatcsere bővülni tud. A munka 2024 első félévében is zajlik, majd a tapasztalatok alapján igyekezünk folytatni a kezdeményezést.

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

Félvezetőtechnikai bemutatók

2023 első félévében együttműködő partnerünk, a Semilab Zrt. kezdeményezésére és támogatásával, a Kémia Mobillabor program keretei között hét tanárunk vitt be néhány érdekes félvezetőtechnikai eszközt és magyarázatot a bemutatók programjába. A Semilab szilícium egykristályokkal, mikroszkópokkal és más eszközökkel látta el tanárainkat. A foglalkozások tanulsága az volt, hogy a 7-8. osztályos tanulókat érdekli a téma, szerették a bemutatókat és az eszközöket, azonban tudásban messze voltak még tőle, így a vártnál nehezebben tudtuk beépíteni a Mobillabor oktatás-támogató megközelítésébe. Ezek alapján közösen arra jutottunk a támogatóval, hogy az együttműködést folytatjuk, de nem pontosan ebben a formában. Az év második felében lépéseket tettünk egy Fizika Mobillabor elindítására. A részletekre alább, a 2024. évi tervekről és célokról szóló részben térünk vissza.

Tudománynépszerűsítő tevékenységek

- Május elején részt vettünk és kémia kísérletekkel, játékokkal és a TETT-mesekönyvből felolvasással vártuk a gyerekeket (és felnőtteket) az Európai Bizottság Magyarországi Képviselete által rendezett idei [Európa-napon](#), a budapesti Szabadság téren.
- Tanáraink július-augusztusban, három napon kísérleti bemutatókat tartottak 7-17 éves gyerekeknek, fiataloknak a People Team Alapítvány által Kecskeméten rendezett [Tudóstáborban](#).
- Szeptemberben a Flow Alapítvány [Street Trainingjén](#) tarthattak tanáraink rendhagyó kémiaórát a budapesti Városligetben.
- Az idei évben is több tanárunk, illetve partnerünk tartott foglalkozásokat a [Kutatók Éjszakáján](#).
- Október elején [Richter TETT Természettudományos Napot](#) rendeztünk Nagykanizsán, a Pannon Egyetem Soós Ernő Kutató-Fejlesztő Központjában, összesen mintegy 170 tanuló bevonásával.

G7 „28.óra” podcast-sorozat

A G7 gazdasági portálon 2021 ősze óta zajló „28.óra”, oktatással foglalkozó podcast-sorozatunkban 2023 során hat beszélgetés hangzott el, a 17. adásig jutottunk. Vendégünk volt:

- [Gál-Berey Csilla](#), a Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum Petrik Lajos Két Tanítási Nyelvű Technikum igazgatója. Témánk a szakképzés.
- [Németh Szilvia](#) oktatáskutató, szociológus, a T-TUDOK Tudásmenedzsment és Oktatáskutató Központ ügyvezető igazgatója és a Kreatív Partnerség Magyarország program vezetője, és Major Gábor, az EdTech Magyarország oktatási holding és a Maker's Red Box ügyvezető igazgatója. Témánk a korszerű, 21. századi oktatás módszertanának megteremtési lehetőségei egy átlagos iskolában.
- [Dr. Csapodi Csaba](#), az ELTE Tanárképző Központ megbízott főigazgatóhelyettese, matematikatanár. Téma a tanárképzésben zajló átalakulások.
- [Weiszborg Tamás](#), az ELTE TTK Környezettudományi Centrumának tanára, és a „Z-szak” motorja. Téma a természettudományos tanárképzés, az új természettudomány-környezettan szak.
- [Szabó Csaba](#), a Magyar Vegyipari Szövetség (MAVESZ) igazgatója. Témánk a magyar vegyipar kihívásai, egyebek mellett a szakmai utánpótlás kérdései.
- [Fejes-Martinez Krisztina](#), a Hősök Tere Alapítvány munkatársa, tréner, a Hős Iskola program vezetője. Témánk a Hősök Tere kezdeményezései az iskolákban, a tanárok és tanulók segítése.

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

Magyar Vegyipari Szövetség együttműködés

A Magyar Vegyipari Szövetséggel, amely a legnagyobb vegyipari vállalatokat és számos kisebb-közepes vállalkozást tudja több tucatnyi tagja között, 2022 eleje működünk együtt a szakmai utánpótlás, oktatás kérdéseiben. Túl azon, hogy a MAVESZ és egyes tagvállalatai anyagilag is támogatják működésünket, Kémia Mobillabor programunkat, egyre szélesebb körben segítjük egymás munkáját. 2023 során részt vehettünk a Szövetség tavaszi [Közgyűlésén](#) és őszi [Konferenciáján](#), mindkét alkalommal előadást is tarthattunk a tagvállalatok képviselőinek és egyéb szakmai résztvevőknek – ráadásképp az egri Konferencián még látványos Mobillabor-bemutatót is tarthattunk, Murányi Zoltán, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem tanára, a Csillagvizsgáló és Tudományos Élményközpont Igazgatója, Mobillabor-tanáruk jóvoltából, és a vegyipar szakemberei ezt ugyanolyan hálással fogadták, mint a gyerekek szokták az iskolákban.

Több meghatározó vegyipari céggel folytathattunk egyeztetéseket szövetségi és tagvállalati szintű együttműködési lehetőségekről, amelyekre alapozva már megkezdtek, és 2024-ben folytatjuk több kezdeményezés kidolgozását, melyekről alább, a 2024. évi tervekről és célokról szóló részben számolunk be. Szabó Csaba, a MAVESZ igazgatója a G7 28. óra podcastban is beszélgetőpartnerünk volt.

Díjak

2023-ban a Kémia Mobillabor-csapat két tagja, Bárány Zsolt Béla és Kalydi György is megkapta a Richter Gedeon Alapítvány a [Magyar Kémiaoktatásért díját](#). Zsolttal már több éve működünk együtt, a Mobillabor mellett más kezdeményezésekben is (pl. Vándorkupa, Tansegéd, mentorprogramok), míg György idén csatlakozott csapatunkhoz.

Ugyancsak a Richter Gedeon Nyrt. Centenárium Alapítványa által 2023-ban másodjára kiírt [Fiatal természettudományos tanár \(FITT\)](#) díjazottak között van Csiki-Faludi Andrea önkéntesünk és Ovilabor-Sulilabor speciális programot megvalósító Mobillabor-tanáruk, Németh Zoltán és Szabó Bence Farkas Mobillabor-tanárok, továbbá a Fizika Tansegéd oldal fenntartásában és bővítésében részt vevő Szabó Róbert, a [Digitális Mobillabor](#) kialakításában és korábbi Vándorkupa rendezésben részt vállalt Tanai Dóra, a Földrajz Tansegéd kidolgozásában korábban részt vett Seres Zoltán, valamint a korábban Vándorkupa-szervezésben résztvevő Pesthy Sándor.

Minden díjazott tanárnak szívből gratulálunk! Mi is nagyon büszkék vagyunk rájuk.

2023-ban is bekerültünk az [Edisonplatform Edison-100](#) körébe. Mivel immár egy éve, 2022 óta belülről ismertük a kezdeményezést, a programokat, képzéseket, a társszervezetekkel történő összekapcsolódás lehetőségét, nagy öröm, hogy ezt folytatni tudjuk, és természetesen fontos visszajelzés, hogy jó úton járunk.

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

Sajtómegjelenéseink

Az alábbiakban válogatást mutatunk be Alapítványunk és/vagy tanáraink megjelenéseiből. Ezek mellett helyi fórumok rendszeresen számolnak be iskolai Kémia Mobillabor foglalkozásokról is.

- A [Pápai Médiacentrum](#) beszámolt a városban rendezett Vándorkupáról.
- A [Válasz Online](#)-on nagyinterjú jelent meg Szakmány Csabával, Alapítványunk szakmai vezetőjével a közoktatás, a tanárok helyzetéről, a természettudományos képzés lehetőségeiről.
- A Magyar Kémikusok Lapja [TETT különszámot](#) jelentett meg.
- Interjú a természettudományos tanárhelyzetről a [napi.hu](#)-n.
- A [Kanizsa TV](#) beszámolója a Richter TETT Természettudományos Napról.
- A [24.hu](#) írása a Kémia Mobillabor programról, és beszámoló egy miskolci foglalkozásról.
- Mobillabor-tanáruk, Szabó Bence Farkas a [helyi sajtóban](#) és [podcastban](#).
- Mobillabor-tanáruk, Nagy István portréja a [Középiskolai Kémiai Lapokban](#).

Hatásmérés

Alapítványunk tevékenységének, kezdeményezéseinknek nem nyilvánvalóan egyszerű mérni a hatását. Elsősorban a hosszú átfutás miatt, hiszen legtöbb programunk (pl. Mobillabor, Vándorkupa) elsődleges célcsoportja a 7-8. osztályosok, ahol elvileg először kellene tanulni „komoly” természettudományos szaktárgyakat, és sokszor itt vesznek el mindörökre a fiatalok. 5-10 év, mire a korosztályból közép- vagy felsőfokot végzett szakemberek lehetnek és érdeemben enyhíthetik a cégek utánpótlás-dilemmáit, s ezt így igen nehéz mérni. Más kezdeményezéseink (pl. Ovilabor-Sulilabor, TETT) pedig a még náluk is kisebbeket is megszólítják. A mérés emellett azért sem triviális, mert az általunk nyújtott impulzus (érdeklődés felkeltése, jó esetben fenntartása, pályaorientáció stb.) csak egy tényező rengeteg más között.

Érezzük és látjuk persze a hatást, Mobillabor-bemutatók, mentorprogramok és más foglalkozások, események, rendezvények után kapjuk a visszajelzéseket. Azt is tudjuk, hogy bár céges együttműködő partnereink számára is világos a közvetlen mérhetőség problematikája, mégis fontos és hasznos lenne ebben a körben is valamivel többet mondani és mutatni tudni az eredményességről.

2023-ban eljutottunk végre a régóta tervezett hatásmérési projekthez, amelyben együttműködő partnerünk a T-TUDOK Tudásmenedzsment és Oktatáskutató Központ és a Kreatív Tanulás és Oktatás Alapítvány, míg megvalósítását régi támogatónk, a Bau-Haus Kft. segítette. Módszertani megközelítés tekintetében arra jutottunk, hogy nem egyes programok (pl. Mobillabor) hatását igyekszünk számszerűsíteni. Ehelyett azt vizsgáljuk néhány tanáruk esetében, hogy az Alapítványunkkal folytatott munkájuk, együttműködésük, kezdeményezéseinkben (pl. Mobillabor, mentorprogramok, Vándorkupa, TETT mesepályázon mentortanári szerep stb.) történő részvételük összességében hogyan hat vissza munkájukra mind napi környezetükben saját iskolájukban, mind az általuk elért más iskolai csoportokban, bemutatók, foglalkozások során.

A Jelentést hamarosan nyilvánosan be fogjuk mutatni, együttműködő szakmai partnereinknek, pénzügyi támogatóknak, és természetesen a mérésben részt vett tanároknak, iskoláknak nagyon köszönjük!

Tervek és célok 2024-re

A **Kémia Mobillabor** program évről évre folyó bővítését, fejlesztését folytatni szeretnénk. Célunk 2024-ben újabb 250 foglalkozás megtartása, illetve lehetőségeink szerint az új tanévben majd a tanácsapat további bővítése. Szerencsére az ország egyre több helyén vagyunk már „közel”, de még mindig nem tudunk mindenhol „elég közel” lenni, és ennek javításán dolgozunk évek óta. Bízunk abban is, hogy módunk lesz további lokális együttműködésekbe kezdeni vállalatokkal, intézményekkel.

A program keretein belül a kisebbekkel történő foglalkozás próbaéve zajlik. Szeretnénk az **Ovilabor-Sulilabor** megközelítést is szélesíteni és bővíteni majd, továbbá megbirkózni azzal az eddigiekben túl meredeknek bizonyult kihívással, hogy ehhez is céltámogató együttműködő partnert találhassunk (bármennyire is hosszú a direkt mérhető hatás majdani szakmai pályaválasztásban). Emellett szeretnénk egyszerűen csak „terjeszteni az igét”, hogy hasonló foglalkozásokat valójában bárki tud végezni óvodában és alsó tagozaton – mint ahogy már kaptunk is néhány visszajelzést, hogy „hiszen ezt mi is csináljuk”. A Kézikönyv jelenleg is publikus, és régi terveink között szerepelnek kis videós felvételek is. Terveztük már 2023-ra a kapcsolatfelvételt az ELTE Tanító és Óvóképző Karral a képzés ügyében, s ennek is ismét neki kívánunk futni 2024-ben.

A Semilab Zrt együttműködésével és támogatásával tervezett új **Fizika Mobillabor** program előkészítésének végén járunk, és tervezzük elindítani néhány fizikatanár bevonásával 2024 elején. Bízunk abban, hogy a Kémia Mobillaborhoz hasonló módon tudjuk majd működtetni, fokozatosan kiépíteni, bővíteni.

A 2022-23-ban elindított **mentorprogramok** folytatását és kiterjesztését tervezzük 2024-ben. A **diák mentorál diákok** kezdeményezés Debrecenben és környékén folytatódik, már a második év tapasztalatai gyűlnek, és szeretnénk más térségek iskoláival is felvenni a kapcsolatot a témában. Igyekszünk a Hősök Tere Alapítvány Hős Iskola programjával is összekapcsolódni ez ügyben, az első lépéseket megtettük, reméljük 2024-ben ennek első eredményeit. A Kémia Mobillabor programra épülő **helyi tehetséggondozó mentorálásokat** folytatni és bővíteni tervezzük az év során, és igyekezni fogunk ezekhez is több lokális együttműködő, támogató partnert találni. Az Egis Gyógyszergyár Zrt támogatásával elindított **tanár mentorál tanárt** program tapasztalatai alapján szeretnénk majd itt is a folytatásra, bővítésre visszatérni az év során.

2024-ben egy jelentősebb **pályázaton** történő indulást is tervezünk, amely részben mélyítené a Kémia Mobillabor hazai elérését (több új iskolába, több éven át ugyanazokba az osztályokba visszatérve, így specifikus longitudinális hatásmérést is megvalósítva), részben pedig kilépne határon túli magyarlakta területek iskoláiba is, ottani tanárokkal együttműködve, a tudást, tapasztalatokat átadva. Az előkészítő lépéseket megtettük, az együttműködő partneri hálózatot (iskolák, egyetemek) kialakítottuk, és nagyon bízunk az eredményes pályázásban, mely esetben ez Alapítványunk egyik nagyobb projektje lehet a következő években. Szeretnénk Alapítványunk tevékenységének, beavatkozásainak **hatásmérésén** általában is tovább lépni a most zárult első hatásmérési projekt eredményei alapján, és visszalátogatásokra épülő más kezdeményezéseink (mentorprogramok, Fizika Mobillabor) esetén is vizsgálni, hogy adott osztályok, csoportok, tanulók esetében mihez és hogyan tudunk hozzátenni, amikor például hetedik-nyolcadikosok útját egyengetjük a természettudományos tanulás során.

A **Tansegéd.hu** kapcsán érezzük talán leginkább saját restanciáinkat, a folyamatos fenntartás és bővítés nem zajlik olyan mértékben, ahogyan azt saját magunktól elvárjuk. Ennek személyi és anyagi okai is vannak, és mindkettőn dolgozni fogunk 2024-ben.

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

A **Richter TETT**: Te és a természettudományok – mesés történetek pályázat kapcsán aktív részvétellel tervezünk ezúttal is, a harmadik TETT-év eredményes zárásában az első félévben, majd a negyedik pályázat kiírásában és a beérkező pályaművek fogadásában és értékelésében a második félévben. Alapítványunk szakmai együttműködő tevékenysége az eddigiekhez hasonlóan kiterjed a lebonyolítás számos kulcs elemére: pályázatok befogadása, a zsűri részére történő strukturált, anonimizált átadása, zsűritagjaink részéről a mesék, történetek olvasása és értékelése, a díjátadó megszervezésében, megrendezésében, majd a könyvek szerkesztésében történő részvétel, illetve számos más feladat. 2024-ben sem számítunk kevesebb munkára, és most is bízunk a nagyszámú szuper pályaműben, és a csillogó szemekben.

A **Kémiatanári Hírlevél** folytatódik az Egis Gyógyszergyár Zrt támogatásával. Kis változást eszközöltünk a szerkesztőcsapatban, s örömmel a továbbiakban is részt vesz egy végzős, pályakezdő tanárkolléga, akinek így is lehetősége lesz tapasztalt tanárokkal együttműködni (és aki egyébként mentorált a tanármentor programban). A Hírlevél harmadik évét kezdi, lassan eléri az 50. számot, ezért egy felmérést is tervezünk az olvasók körében, hogy még tovább finomhangolhassuk a tartalmat és formát az észrevételek alapján.

Együttműködésünk további mélyítésén dolgozunk a Magyar Vegyipari Szövetséggel és tagvállalataival. Amellett, hogy a már néhány helyen elindult lokális Kémia Mobillabor-együttműködések folytatni és bővíteni szeretnénk, előkészítő munkát kezdünk egy újszerű, közös szervezésű és rendezésű **projektverseny** megvalósítását. A kémiára, fenntarthatóságra fókuszáló, 10-11. osztályosoknak szóló, Magyarországon nem túl szokásos megközelítésű megmérettetésben a MAVESZ mellett tudományegyetemek együttműködésére is építünk, ahol a koalícióban végzett **pályáorientáció** minden fél érdeke. A projektverseny (és a Kémia Mobillabor) mellett a MAVESZ tagvállalataival az iskolai pályáorientációs erőfeszítések összehangolását további más pontokon is tervezzük erősíteni.

A **Szabó Szabolcs Természettudományos Vándorkupa** esetében is azt várjuk, amit minden év indításakor szoktunk: hogy idén ismét az eddigi legsikeresebb és hangulatosabb versenyre kerülhet majd sor. A 2023-24-es Vándorkupa döntője tavasszal Veszprémben, a 2023-as győztes Kossuth Lajos Általános Iskolában vár ránk, közös rendezésben. A szervezőcsapatban és zsűriben a szokásoknak megfelelően, Alapítványunk tapasztalt tanárai (Szakmány Csaba és Bárány Zsolt Béla) vezetése mellett részt vesznek fiatal tanárkollégák (Kertes Fruzsina és Darabos Kata) és a tavalyi győztes csapat immár kilencedikes, gimnazista tanulói is (Varga Dóra Boglárka és Kósa Kristóf). Mivel Veszprémben visszatérünk 2019 után, külön öröm számunkra, hogy bevonhatjuk az akkor rendező kilencedikes, immár friss egyetemista Tislér Leventét és Pósfai Mártont.

Mivel 2023-ban meg tudtuk valósítani régi tervünket, és teljesen nyílt Vándorkupát hirdethettünk meg, így a korábbi évek versenyeihez képest új, online fordulót is meghirdettünk, amely november már le is zajlott, azaz a Vándorkupa ezzel meg is kezdődött. Az ezen túljutott csapatoknak az előzetes feladatot az év vége előtt elküldtük, és várjuk tőlük márciusig. A veszprémi előfordulót követően pedig, ugyancsak hagyományosan megszervezzük majd a győztesek tanulmányi kirándulását, majd ősszel indítjuk a 2024-25-ös szezon.

2023-hoz hasonlóan 2024-ben is számítunk lehetőségekre rendezvényeken, kitelepüléseken, ahol módunk van kísérleti bemutató foglalkozásokat tartani, elsősorban gyermekeknek, fiataloknak, de persze szüleiknek is. Örömmel segítünk be nyári természettudományos táborok tartalmi megvalósításába. Saját szervezésű **nyári természettudományos tábor** 2022-ben tartottunk, azóta egyedül nem vágtunk ilyenbe bele, de vállalati partnereinknek rendszeresen említjük közös szervezés lehetőségét az ő térségükben. 2024 nyarára megkezdtük az egyeztetéseket egy ilyen táborról, és bízunk benne, hogy meg tud majd valósulni.

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

Felkérést kaptunk a Müller Ferenc Társaságtól, amelynek Nagy István Kémia Mobillabor tanárunk alapító tagja, a **X. Müller Ferenc Kémiai Emlékverseny** megrendezésében történő részvételre, amelyre március elején fog Szekszárdon sor kerülni. Természetesen örömmel csatlakoztunk, és izgalommal várjuk.

A számos projekt és elképzelés mellett, hagyományosan saját kötelező házi feladatainkkal zárjuk a tervekről és célokról szóló szakaszt, és térünk ki azután erre alább, az emberi erőforrások részben is. A széleskörű vállalati koalícióépítés fontos újabb lépéseit tettük meg 2023-ban és folytatjuk 2024-ben. Alapítványunk értelemszerűen főképp olyan társaságok és intézmények támogatására tudja építeni kezdeményezéseit, amelyek érdekei egybeesnek tehetséggondozó és pályaaorientációs tevékenységünkkel, azzal, hogy minél nagyobb mértékű és mélyebb hatást érhessünk el az ország egyre több iskolájában, az ottani tanárok és diákok elérésével, közreműködésükkel. A Beszámoló végén a pénzügyekről szóló rész is érzékelteti, hogy hol tartunk és merre haladunk.

Örültünk az együttműködési vagy „csak” tapasztalatszerzési alkalmaknak az oktatás területén tevékenykedő számos társ civilszervezettel. Ennek egyik fontos és igen hasznos eleme a Bridge Budapest - Edisonplatform lehetőség. Sok más kezdeményezéssel is volt interakciónk az év során, számos szervezet igyekszik hasznosat tenni oktatás témában, és tovább fogjuk keresni az egymásba kapaszkodás lehetséges pontjait jövőre is.

Előreléptünk valamelyest a „lakossági” ismertség- és támogatói kör-építés kérdésében is, a személyi jövedelemadó egy százalékos hozzájárulások tovább nőttek, és az ismét megszervezett kis kampányunk a november végi AdakozóKedd (Giving Tuesday) kapcsán is növelte elérését. Míg az elkötelezett és üzletileg is érdekelt vállalati kör mindig is meghatározóbb pénzügyi alapját adja majd a működésnek, nyilvánvaló, hogy „az emberek” is egyre érzékenyebbek a téma iránt, és szülőként nagy részük érintett is.

Ide kapcsolódik, hogy kommunikációs tevékenységünket, csatornáinkat tovább tudtuk erősíteni az év során, majd az év vége felé nekiláttunk hatékonyabb átszervezésének is. Az Alapítványon folytatott munkánk egyik jelentős feladata 2024-ben is ennek folytatásáról fog szólni. Van mire építenünk, mivel több új önkéntes – köztük nagy mértékben az ifjú generáció tagjai is – kezdett ide aktívan besegíteni, és így nagy reményekkel folytatjuk mindezt az új évben.

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

Emberi erőforrások

Visszatekintve a korábbi évek Beszámolóira, ezen a területen írhatunk tán leginkább arról, hogy haladunk a szervezetfejlesztés útján, építjük a csapatot és a folyamatokat, de tudjuk, hogy még mindig sok munka van előttünk. Az eddigiekhez hasonlóan, önkéntes munkára épül az Alapítvány működtetésének túlnyomó része, állandó fizetett munkatársat 2023-ban sem alkalmaztunk, legfeljebb egy-egy rövid eseti munkára voltak kifizetéseink. A szélesen vett önkéntes csapatban 44-en vállaltak az év során eseti vagy folyamatos munkát, s ezen belül is legalább tízen dolgoztunk sokat projektek megvalósításán, illetve az Alapítványon magán is.

2023-ban már négy önkéntes tanár vállalt szerepet a Mobillabor-csapatban is, akik szakmaszeretettől, többségében – de nem kizárólag – nyugdíjasként tartanak foglalkozásokat. Természetesen számos Mobillabor-tanárunknak tudunk díjazást is fizetni, ezzel is némileg hozzájárulva (együttműködő partnereinknek, támogatóinknak köszönhetően), hogy minél több kitűnő kolléga végezhesse munkáját és adhassa át tudását szélesebb körben is. Amint épül és bővül a csapat, a tanári hálózat, egyre több olyan kolléga van, aki a hívásunkra (vagy „csak úgy”) plusz munkát és időt tesz bele más projektekbe, bemutatókba. A hálózatépítés minden résztvevő számára hasznos és fontos tényezője tevékenységünknek.

Meg tudtuk valósítani azt a tervünket is, hogy a korábbiakban hozzánk kapcsolódott fiatalokból, középiskolásokból vagy immár ifjú egyetemistákból, akikkel együttműködtünk már Vándorkupa, Tansegéd, TETT, nyári tábor, vagy más projektekben, csapatot kezdtünk összeállítani. Ennek nyilvánvaló haszna van több kulcsterületen is (pl. mentorprogramok, kommunikáció stb.), és azt látjuk és érzékeljük, hogy mindezt a nálunk kevésbé deres halántékú korosztály is szereti.

2023 nagyhatású élménye volt, hogy részt vehettünk a [Corvinus Science Shop](#) őszi kurzusán, ahol Alapítványunk „esettanulmány” volt. A már dolgozó, „felnőtt” hallgatókkal szervezetfejlesztés, folyamatmenedzsment, kommunikáció, önkéntesmenedzsment területeken több körben konzultálhattunk, majd kaptunk hasznos és fontos javaslatokat, sőt akad, aki a megvalósításban való részvételre is vállalkozott. A félév során továbbá alkalmunk volt egy nemzetközi hallgató-csoport által tartott tükörbe is belenézni önkéntesmenedzsment témában. Mindez nagyon fontos mérföldkő számunkra, köszönjük a CSS-nek a lehetőséget, a feldolgozásnál tartunk, és nem kizárt, hogy lesz még folytatás is.

Köszönjük a [Flow Alapítványnak](#) és régi barátunknak, Svékus Mártonnak is azt, hogy segítenek szervezetfejlesztési tréningek és workshopok alkalmával, és hogy együtt gondolkozhatunk.

Ahogy egyre bővül tevékenységünk és ismertségünk, folyamatosan van dolgunk a szervezet robusztusságának erősítésén és a további professzionalizáláson. Nem állunk rosszul, de rengeteg dolgunk van, ahogy ezt minden év végén le szoktuk írni. Egyre pontosabban látjuk, hogy milyen emberi erőforrásokra, milyen felállásban vagyunk készek elkezdni érdemben költeni is az önkéntes munkák mellett. Növekvő és erősödő együttműködő, támogató körünk kezdi lehetővé is tenni, hogy erre a célra tartalékaink is képződjenek. Felelősséggel igyekszünk haladni az úton, és meglátjuk, 2024 végén miről emlékezhetünk majd meg a Beszámoló ezen szakaszában.

Köszönjük minden együttműködő partnernek, önkéntesnek, munkatársnak a 2023. évet is!

TUDÁS. KÖZÖSSÉG. ÉRTÉK.

Pénzügyek, támogatások¹

Számláink egyenlege 2023 végén 24,1 MFt, amely 8,2 MFt-tal nőtt a nyitóegyenleghez képest, bevételeink 32,8 MFt-ot, kiadásaink 24,6 MFt-ot tettek ki 2023-ban. Összesen 29,6 MFt támogatást kaptunk, munkánkat – egyre több esetben visszatérő, tartós támogatóként – 2023-ban a [Richter Gedeon Nyrt](#), az [EGIS Gyógyszergyár Zrt](#), az [Unicredit Bank](#), a [Bau-Haus Kft](#), a [Hold Alapkezelő Zrt](#), a [Borsodchem Zrt](#), a [Poli-Farbe Vegyipari Kft](#), a [Rotary Club Budapest-Akadémia Egyesület](#), a [Semilab Zrt](#), a [Magyar Vegyipari Szövetség](#), a [Tiszta Formák Alapítvány](#), továbbá 21 magánszemély segítette. A Szabó Szabolcs Természettudományos Vándorkupa megrendezését támogatták: [Bonafarm Mezőgazdaság](#), [Pápai Asztalos Kft](#), [Császár Autószervíz Kft](#), [Autó-Nexus Kft](#), [Pápai Hús Kft](#), [Hotel Villa Classica](#), [Pápai Észkerék Egyesület](#), és dr. Kovács Zoltán országgyűlési képviselő. A [Hősök Tere Alapítvány](#) aukcióján is támogatást kapott a Mobillabor-program, míg a [Soneas Kft](#) és a [Szkarabeusz Kft](#) segítette Mobillabor-beszerzéseinket. A november végi AdakozóKedd (Giving Tuesday) alkalmából is gyűjtöttünk támogatásokat. 2023-ban a személyi jövedelemadó egy százalékos felajánlásaiból 1,36 MFt, míg az előző évben kapott adományok után járó normatív kiegészítésen alapuló támogatásként 750 ezer Ft-ot kaptunk.

Alapítványunkat a Magyar Vállalatvezetők Üzleti Közössége [MVÜK x Edisonfund](#) támogatói programja 2023-ban az általa támogatandó szervezetek közé választotta. A program keretében Alapítványunk 2,5 millió forintos adományban részesül, amely 2024 elején érkezik számlánkra.

Köszönjük minden támogatónk, együttműködő partnerünk segítségét!

Kiadásaink a programokat, így a Kémia Mobillabor működtetését, a Richter-TETT mesepályázathoz kapcsolódó feladatokat, a Kémia Hírlevél szerkesztését, a Vándorkupa megrendezését, a Tansegéd.hu fenntartási és bővítési munkáit, és más események megtartását, továbbá fenntartási költségeinket (bankköltségek, könyvelés, informatikai működtetés, hirdetések) fedezték.

Holtzer Péter

---

¹ Hasonlóan a korábbi éveknek a tárgyév lezárultával, január elején elkészült Beszámolóihoz, ez a szakasz nem a hivatalos, tavasszal nyilvánosságra hozandó számviteli jelentés (Egyszerűsített éves beszámoló és közhasznúsági melléklet) adatait tartalmazza, hanem pénzforgalmi megközelítésben mutatja be a 2023. naptári év bevételeit és kiadásait.